

EESTI ENERGIA ELEKTRITURU ÜLEVAADE

NOVEMBER 2013



Uudiseid elektribörsilt ja -turgudelt

Novembri elektrihindu mõjutas tavapärasest soojem õhutemperatuur

Eestis langes novembri keskmine elektribörsihind oktoobriga võrreldes 9,5%, tasemele 42,32 €/MWh

Läti ja Leedu keskmised hinnad langesid rohkem kui veerandi jagu, novembri keskmiseks kujunes 47,32 €/MWh

Soomes kujunes elektrihinnaks 38,04 €/MWh (-17,2% võrreldes oktoobriga)

Novembri viimastel nädalatel langesid elektritulevikutehingute hinnad

EstLink 1 uuteks omanikeks saavad Elering ja Fingrid

Uus elektrenergia ostulahendus Läti elektriturul

Ebakindlus seoses Läti koduklientide elektriturul avanemisega



Elektriturgude mõjurid

Põhjamaade hüdroreservuaaride täituvus jääb endiselt alla normaaltaseme

Brenti toornafta hind üsna sama nagu oktoobris

CO₂ saastekvootide hind jätkas languskursil

Saksamaa 2014. aasta baasenergia lepingu hind langes veolgi

2014. aasta sõe lepingu hind püsis vahemikus 81–83 \$/t



Eesti Energia

Balti ja Soome turupiirkondade elektrihinnad langesid mõnevõrra

Novembris mõjutasid elektrihindu peamiselt tavapärasest soojemad õhutemperatuurid.

Hindu on langetanud novembrikuine enamjaolt keskmisest kõrgem temperatuur ning Põhjamaades valitsenud sademete- hood (need tõstavad hüdroreservuaaride taset, hüdroelektrijaamad on aga Põhjamaade elektritootmises väga tähtis roll).

Samuti mõjutasid hindu Soome ning Eesti elektrijaamade plaanivälised sulgemised ja veebruaris avatava EstLink 2 ülekandetrassi testimised täisvõimsusel. Kõrgemad temperatuurid ja EstLink 2 testimine tõid järgmise päeva hindu alla, elektrijaamade plaanivälised sulgemised aga omakorda tõstsid hindu.

Eesti piirkonna keskmine elektrihind oli novembris 42,32 eurot megavatt-tunnist, oktoobriga võrreldes langes see ligi kümnendiku võrra. Lätis ja Leedus maksis elekter keskmiselt 47,32 €/MWh, mis on oktoobriga võrreldes märkimisväärselt ehk 26,3% vähem. Soome novembrikuine elektrihind oli vaadeldavatest hindadest madalaim – keskmiselt 38,04 €/MWh (-17,2% võrreldes oktoobriga).

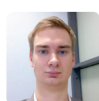
Möödunud aasta novembrist saati on elektrihind Eestis ja Lätis tõusnud 12,9%, Soomes 2,9% ja Leedus 20,3%.

Elering piirab Eesti ja Läti vahelist ülekannet uuest aastast umbes 10% võrra, mis toob ilmselt taas kaasa suuremad hinnaerinevused Eesti ja Läti Nord Pool Spoti hinnapiirkondade vahel. Hinnaerinevus on tingitud Eesti poolt Läti müüdava energiahulga piirangust.

EstLink 2 käivitamine suurendab elektritulekande võimsust Soome ja Eesti vahel ligi 1000 megavattini. Esialgsete plaanide kohaselt avatakse uus merekaabel veebruaris, kuid katsetega alustatakse varem. Teise merekaabli käivitamine ei tähenda Eestile tingimata soodsamat elektrihinda, küll aga toob see kaasa Eesti ja Soome börsihindade ühtlustumise Nord Pool Spoti turul.

Uudiseid elektribörsilt ja -turgudel

Novembri viimastel nädalatel langesid elektri tulevikutehingute hinnad



MATHIAS VAARMANN
Turuanalüütik
Eesti Energia

Kui 31. oktoobril jõudis kätte Helsingi hinnapiirkonna 2014. aasta tulevikutehingute turu madalpunkt (hinnaga 40,20 €/MWh), siis novembri esimesel nädalal kerkis sama hind tasemele 41,87 €/MWh. Novembri haripunkti jõudis turg 18. kuupäeval, kui hind saavutas taseme 42,08 €/MWh.

Samal ajal tegid 2015. ja 2016. aastate Helsingi hinnapiirkonna tulevikutehingute hinnad läbi sarnased kõikumised. Novembri esimesel poolel oli 2015. aasta tehingu kõrgeim hind 39,85 €/MWh,

2016. aasta tulevikutehingu oma aga 37,98 €/MWh.

Novembri teisel poolel töid Põhjamaa- des valitsenud keskmisest kõrgem temperatuuritase ning tihedamad sademed kaasa ka Helsingi hinnapiirkonna tulevikutehingute hinna languse. Taas kord saabus madalpunkt kuu viimasel kauplemispäeval 29. novembril, kui 2014. aasta tulevikutehing maksis 39,97 €/MWh.

29. novembri madalpunkt on 2015. aasta tulevikutehingute turu madalaim tase alates augusti lõpust. 2015. aasta tulevikutehingu hind langes tasemele 38,35 €/MWh ning 2016. aasta tehingu hind leidis kõigi aegade madalaima punkti hinnaga 36,49 €/MWh.

Turgude langust on muu hulgas mõjutanud Euroopa Liidu heitelubade (emissioonilubade) hinna langus võrreldes septembri ja oktoobriga. Hindu on eelkõige allapoole toonud sagedamini korraldatud heitelubade oksjonid.

Tulevikutehingute vahepealse tõusu järel teoks saanud langust arvestades on praegu taas hea võimalus sõlmida pikaajalisi, täielikult või osaliselt fikseeritud hinnaga elektrilepinguid.

Balti riikide uudised

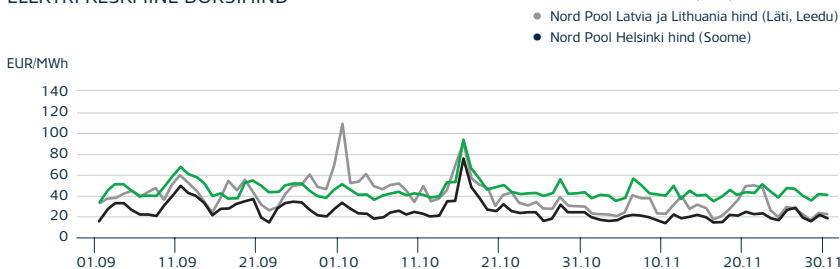
EstLink 1 uuteks omanikeks saavad Elering ja Fingrid

27. novembril allkirjastati esimese Eesti-Sooma vahelise merekaabli EstLink 1 müügileping, millega saavad 30. detsembril ülekandekaabli uuteks omanikeks Eesti

ELEKTRI KESKMINE BÖRSIHIND

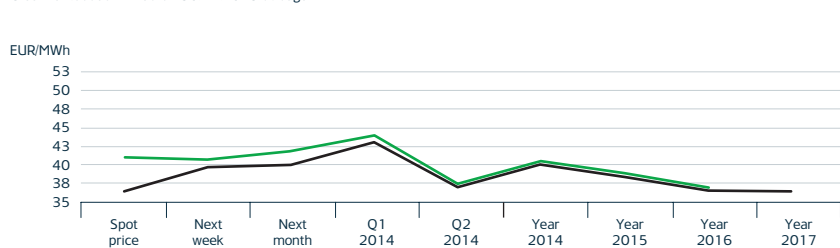
Börs	Keskmine (€/MWh)	Muutus kuuga	Min (€/MWh)	Max (€/MWh)
Nord Pool Estonia	42,32	-9,5%	5,1	90,1
Nord Pool Helsinki	38,04	-17,2%	15,8	67,9
Nord Pool Lithuania	47,32	-26,3%	5,1	90,1
Nord Pool Latvia	47,32	-26,3%	5,1	90,1

ELEKTRI KESKMINE BÖRSIHIND



ELEKTRI TULEVIKUTEHINGUTE HINNAD

Graafikul toodud hinnad on 30.11.2013 seisuga



ja Soome põhivõrguettevõtte. Müügitehingu kogumaksumus on 77,6 miljonit eurot.

EstLink 1 varad kuuluvad täna aktsiaseltsile Nordic Energy Link ja selle tütar-ettevõttele N.E.L. Finland Oy. Nordic Energy Link osanikeks on omakorda Eesti Energia (osalus 39,9%), Latvernergo (25%), Lietuvos Energijos Gamyba (25%) ning Finestlink (10,1%). EstLinki müük põhivõrguettevõtetele hiljemalt 2013. aasta lõpuks oli kavas juba investeeringuotsuse tegemisel, seda nõudis Euroopa Liidu regulatsioon riikidevahelise energiakaubanduse kohta. EstLink 1 rajamiseks elektritootjate poolt saadi regulatsioonis sätestatule tähtajaline erand, mis kehtib 2013. aasta lõpuni.

Eesti Energia juhatuse esimehe Sandor Liive sõnul andsid Eesti Energia, Latvernergo, Lietuvos Energijos Gamyba, Pohjolan Voima ja Helsingin Energia merekaabli elektribörsi kasutusse juba 2010. aastal. „Meil on hea meel, et saime olla Eesti ja piirkondliku elektrituru arengu jaoks fundamentaalse tähtsusega ühenduskaabli rajajateks. EstLink 1 valmimine oli tähtis murdepunkt kogu Eesti energeetikas, millega avasime ukse Põhjamaade energiaturule. Eesti Energial võimaldas merekaabli valmimine müügimahtusid märkimisväärselt kasvatada. Kliendid said tänu kaablile kindluse, et elekter on igal hetkel kättesaadav parima võimaliku hinnaga,“ rääkis Liive.

Uus elektrienergia ostulahendus Läti elektriturul



JANIS BETHERS
Tegevjuht
Enefit SIA

Läti energiaettevõtte Enefit pakub uut elektrienergia ostulahendust, mis lahutab elektri hinna selle edastamise hinnast.

See tähendab, et ettevõtte saavad elektrimüüja abiga fikseerida finantsturudel elektri madalaima tulevikutehingute hinna. Otsus tehti Eesti-Läti piiril ilmnevate piiriületusprobleemide tõttu, mis tõstsid fikseeritud hinnaga lepingute hinda Lätis ajal, mil tulevikutehingute hind finantsturudel on viimase kolme aasta madalaim.

Läti elektriturul viimaste kuude suundumus näitab, et fikseeritud hinnaga toodete pakkumine on vähenenud ja keskmine hind on tõusnud. Selle peamiseks põhjuseks on piiriületuskulude kõikumine Eesti-Läti piiril, mistõttu elektrimüüjad ei saa pikemas ajaplaanis piisavalt täpselt prognoosida elektrienergia koguhinda. Seega on fikseeritud hinnaga elektrit ostvad ettevõtted sunnitud maksma kontrollimatute ja muutuvate piiriületuskulude eest, mis on nii elektrimüüjatele kui ka tarbijatele pikas perspektiivis kahjulik.

Ebakindlus seoses Läti koduklientide elektriturul avanemisega

Seoses Läti valitsuse tagasiastumisega ei ole selge, kas ja millal kiidetakse heaks ministrite kabineti määrus, mis reguleerib eratarbijate turu avamist ja subsideeritud energia maksu soodustuse määramist lõpptarbijale. Kuigi tagasiastunud valitsus väldib oluliste õigusaktide vastuvõtmist,

võib ajakava ja tõsiasia, et Läti parlament on juba muudatused menetlusse võtnud, sundida valitsust kavandatud õigusaktid siiski vastu võtma.

Leedus kiideti heaks 2014. aasta jaotus-, ülekande- ning taastuvenergia ja varustuskindluse tasud



ARTURAS SYVOKAS
General Manager
Enefit UAB

Leedu Hindade ja Energia Riiklik Kontrollkomisjon kiitis heaks 2014. aasta jaotus-, ülekande- ning taastuvenergia ja varustuskindluse tasud. Äriklientide jaoks peaksid teenuste hinnad langema umbes 9 eurot/MWh kohta.

Praeguse olukorra tõttu elektriturul aga ei pruugi äriklientide elektrienergia koguarve väheneda või see väheneb vähesel määral. Jaeturu elektrimüügilepingud on 2014. aastaks sõlmitud kuni 20% kõrgema hinnaga kui 2013. aasta lepingud. See on jaeturul valitseva ebakindluse tagajärg, mis tuleneb finantsinstrumentide puudumisest ja ELi välistest riikidest elektrienergia impordile kohaldatavate reeglite muutumisest.

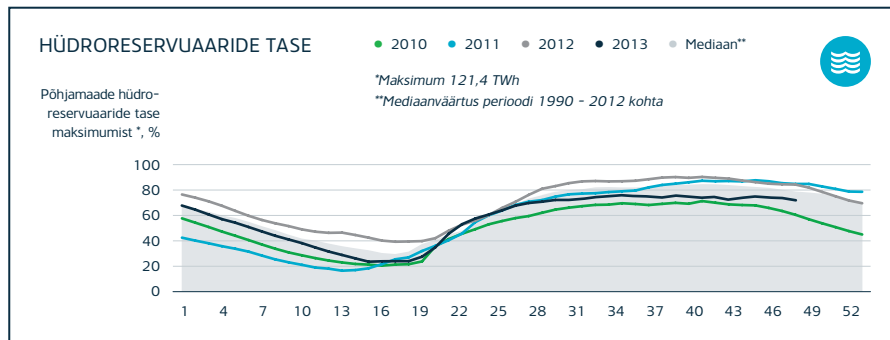
Elektriturgude mõjurid

Põhjamaade hüdroreservuaaride täituvus endiselt alla normaaltaseme

Põhjamaade hüdroreservuaaride tase püsib endiselt tavalisest allpool. Novembris oli ilm küll paari kraadi võrra keskmisest soojem, kuid kuu teisel poolel hakkas sademeid rohkem tulema ning

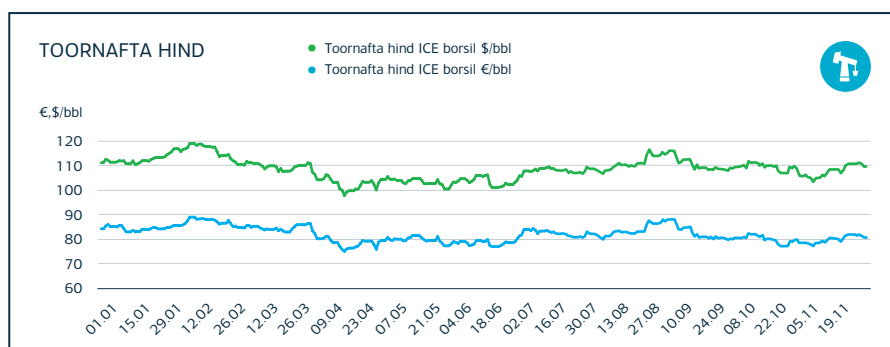
seega võib oodata ka hüdrotasemete normaliseerumist.

Novembris jäi reservuaaride tase vahemikku 72–75% maksimumist, pikaajaline mediaan oli aga 79–83% maksimaaltasemest. Et ka lähinädalateks oodatakse soodsaid ilmaolusid, ei ole elektri märkimisväärset hinnatõusu praegu ette näha.

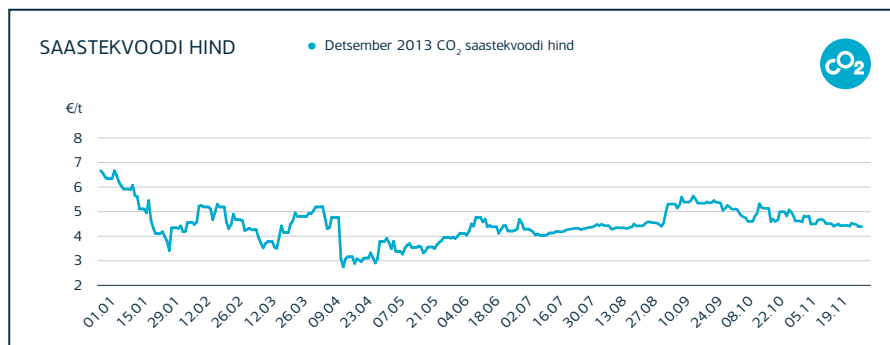


Brenti toornafta hind sarnane oktoobriga

Novembri jooksul Brenti toornafta hinnas suuri muutusi ei esinenud. Hind oli võrreldav oktoobri tasemega, kõikudes vahemikus 103,5–111,5 dollarit barrelist. Kuu lõpu sulgemishinnaks kujunes 109,7 dollarit ning kuu kogutõusuks 0,85 dollarit barreli kohta ehk 0,78%. Muutus eurodes oli 0,73% ehk 0,58 eurot barreli kohta.

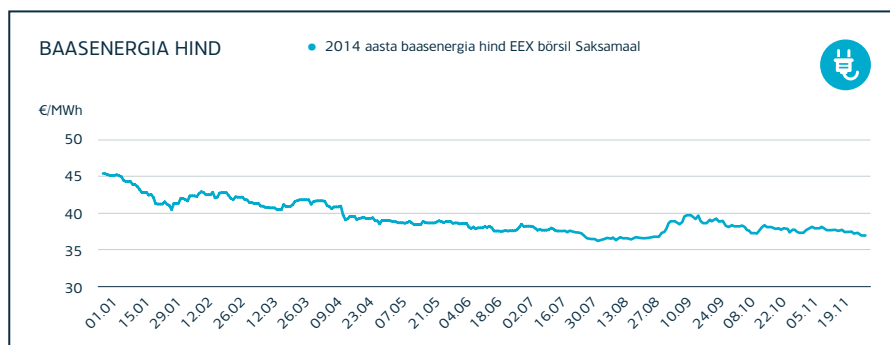


Toornafta hinna liikumist on arvatavasti mõjutanud nõudluse suurenemine Hiinas (novembris saavutas see viimase 18 kuu kõrgeima taseme) ning õlitootmise vähenemine OPECi riikides, eelkõige Liibüas ja Saudi Araabias.



CO₂ saastekvootide hind püsis languskursil

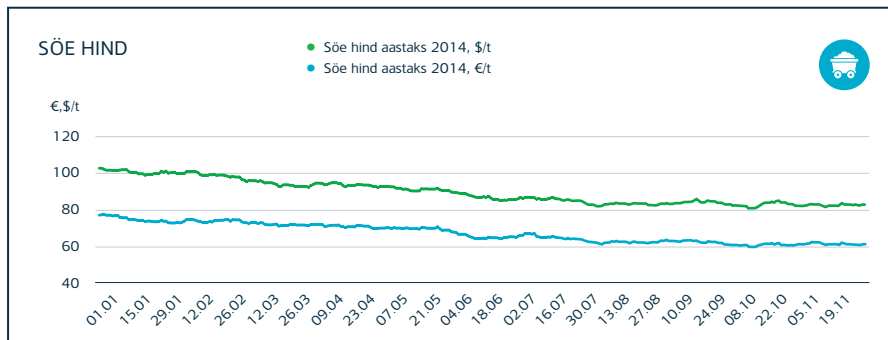
Pärast stabiilse tõusu lõppu oktoobri keskpaigas püsis Euroopa CO₂ saastekvoodi hind languskursil. Kuu maksimum jäi novembris alla viie euro tonnist – 5. ja 7. novembril sulgus leping 4,8 €/t juures. Kuu lõpu sulgemishinnaks kujunes 4,36 €/t ning kuu kogulanguseks 0,45 €/t ehk –9%.



Kuigi Euroopa Liidu liikmesriigid on astunud otsustavaid samme 900 miljoni CO₂ tonni kvoodi turult kõrvaldamiseks (mis toob tõenäoliselt kaasa ka CO₂ saastekvootide hinnatõusu), kulub ettepanekust seaduseni jõudmiseks siiski märgatavalt aega. Ilmselt ei ole kvoodi mahu vähendamist oodata enne 2014. aasta keskpaika.

Saksamaa 2014. aasta baasenergia lepingu hinnalangus jätkus

Saksamaa 2014. aasta baasenergia lepingu hind langes ka novembris. Kuu jooksul liikus hind vahemikus 36,8–38 eurot megavatt-tonnist, kuu lõpus sulgus leping tasemel 36,8 €/MWh ning novembri kogulanguseks kujunes 0,73 €/MWh ehk –1,9%.



2014. aasta sõe lepingu hind püsis vahemikus 81–83 \$/t

2014. aasta sõe lepingu hind püsis novembris samal tasemel nagu oktoobris. Hind muutus vahemikus 81–83 dollarit tonnist ning sulgus kuu lõpus tasemel 82,3 \$/t. Kogulangus jäi nii dollarites kui ka eurodes alla 0,1%.

MÕISTETE SELGITUSI

Baasenergia on 1 MWh elektrienergia müük/ost igal tunnil antud perioodi jooksul.

MWh ehk megavatt-tund on 1000 kWh.

GWh ehk gigavatt-tund on 1000 MWh.

Elektribörsi hinnapiirkond on elektrituru osa, kus kehtib ühtne elektrihind.

Estonia hinnapiirkond on Nord Pooli hinnapiirkond Eestis.

Nord Pool on elektribörs, mis koosneb hinnapiirkondadest Soomes, Rootsis, Norras, Taanis, Leedus, Eestis ning Eesti-Läti piiril.

ICE ehk Intercontinental Exchange on Euroopa suurim maavarade börs.

OPEC ehk Organization of the Petroleum Exporting Countries on nafta eksportivate riikide organisatsioon.

Tiputunnid on suurema elektritarbimise periood. Nord Pooli börsil on selleks määratud tööpäevad kl 8.00–20.00 Kesk-Euroopa aja järgi (Eestis kehtivast Ida-Euroopa ajast tund aega taga).

Sulgemishind on päeva viimase tehingu hind.

Forward-tehingud on leping, mis kohustab osapooli ostma/müüma kindlaks määratud vara tulevikus kokku lepitud ajal ja hinnaga.

Forward, forwardihind ehk tulevikutehingute hind on forward-lepingus kokku lepitud vara müügi/ostu hind.

Brenti toornafta on erinevate Põhjameri naftatoodete referentstoode.

MÄRKUS

Turuülevaate on koostanud Eesti Energia analüütik oma parima hetketeadmise kohaselt. See ei ole Eesti Energia ametlik seisukoht. Toodud info põhineb avalikul teabel ja ülevaates mainitud allikatel. Turuülevaade on esitatud informatiivse materjalina ning mitte mingil juhul Eesti Energia lubaduse, ettepaneku või ametliku prognoosina. Turuülevaates esitatud seisukohad võivad muutuda ja esitaja jätab endale õiguse neid muuta. Tulenevalt elektrituru regulatsiooni kiiretest muutustest ei ole Turuülevaade või selles sisalduv informatsioon lõplik ega pruugi vastata tulevikus tekkivatele olukordadele. Turuülevaade ei tekita, lõpeta ega muuda õigusühendeid (sh leping). Eesti Energia ei vastuta kulude või kahjude eest, mis võivad tekkida seoses Turuülevaates toodud info kasutamisega.